FRITIDSMAGASINET

CARAVAN

RAPPORT FRÅN MÄSSAN

FLERA MODELL-NYHETER 2024

MEDLEMS CHANSEN

CARAVAN-FAMILJEN

WRÅGÅRDEN

SUPERSTAR-FARTYGET

ÅRGÅNG 65 • #5 2023

SVERIGES STÖRSTA MAGASIN OM MOBIL FRITID

Att tänka på inför Europaresan

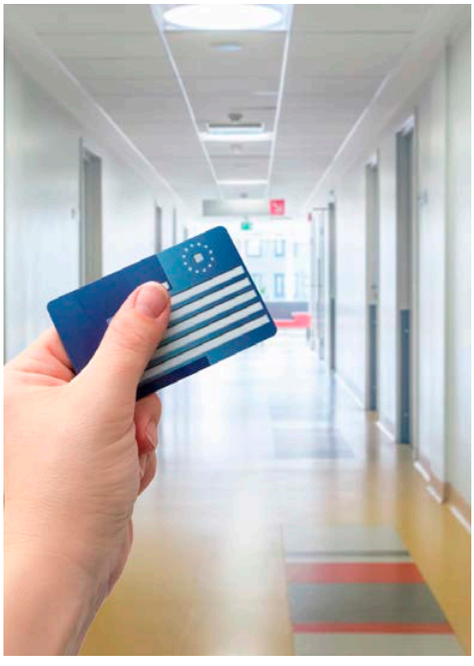

EU-kortet ger dig rätt till sjuk och tandvård när du är i ett EU/EES. Kortet erhålles via Försäkringskassan.

Snart är vintern här och du kanske har planerat att resa söderut för att tillbringa den kring Medelhavet. Se då till att du har ett fullgott skydd om sjukdom eller olycka drabbar dig, någon i familjen eller ditt fordon.

TEXT: **JAN-OVE ERIKSSON**
FOTO: **SHUTTERSTOCK**

EU-kortet ger dig rätt till sjuk- och tandvård när du är i ett EU/EES land, Schweiz eller Storbritannien. EU kortet gäller bara för sjuk- och tandvård som inte kan vänta tills du kommer tillbaka till Sverige, och den vård du får hos vårdgivare som är anslutna till det allmänna sjukvårdssystemet i landet.

Med vård som inte kan vänta tills du kommer tillbaka till Sverige menas inte bara akutvård, utan även vård som orsakas av kronisk sjukdom. I sådan vård inklude-

ras provtagningar och medicinska kontroller.

Med EU-kortet betalar du lika mycket för sjuk och tandvård som de som bor i landet. Därför betalar du själv patientavgiften. I vissa länder måste du först betala hela vårdkostnaden själv och sedan begära ersättning hos landets motsvarighet till Försäkringskassan.

I Schweiz och Liechtenstein krävs, förutom ett svenskt EU kort, också att du antingen är medborgare i ett EU/EES-land eller i Schweiz, eller är familjemedlem till en person som är medborgare i ett sådant land.

EU kortet ger inte rätt till ersättning för hemresor med till exempel ambulansflyg. Därför är det viktigt att du har en privat reseförsäkring. Inom Norden finns det ett speciellt avtal som i vissa fall täcker extra utgifter för hemresor.

Ansök om pensionärsintyg

Om du är pensionär bör du även ansöka hos Försäkringskassan om ett pensionärsintyg. Vårdgivare i Spanien kräver ibland att du visar upp ett sådant. Försäkringskassan utfärdar intyget på spanska. Intyget gör att du kan köpa läkemedel till ett reducerat pris i samband med nödvändig vård.

Ytterligare information om EU-kortet kan du läsa om på Försäkringskassans hemsida.

Så funkar trafikförsäkringen

Trafikförsäkringen gäller automatiskt i många länder, medan du behöver ha ett grönt kort i andra som bevis för att ditt fordon har en trafikförsäkring. Vid speciella omständigheter kan ett visst land eller vissa länder undantas från kortets giltighet. Ta reda på vad som gäller för just din trafikförsäkring och för just det land du ska besöka.

Kontakta ditt försäkringsbolag före avresan och be dem utfärda ett grönt kort för de länder som har krav på ett sådant. Om du reser till ett sådant land utan kort, tvingas du köpa en särskild trafikförsäkring vid gränsen.

Ett grönt kort som utfärdas i Sverige är grönt till utseendet. Gröna kort som utfärdas i andra länder från och med 1 juli 2020 kan även vara svartvita.

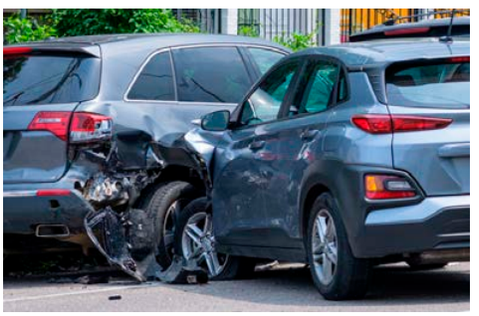

Kompletterande skydd

Trafikförsäkringsföreningen ger rådet att du ska vända dig till ditt försäkringsbolag för information om kompletterande skydd vid en utlandsresa. Det kan vara för skador på bilen (vagnskadeförsäkring), hjälp med bärgning med mera (räddningsförsäkring) och andra försäkringsprodukter som kan vara till nytta.

Försäkring vid längre vistelse

Hos de flesta försäkringsbolag är du normalt försäkrad 45 dagar. Därefter bör du lösa en extra försäkring tills vistelsen utomlands är slut. Det kan annars kosta en hel del om du blir sjuk eller drabbas av en olycka och måste transportera hem med till exempel ambulansflyg.
Extraförsäkringen brukar även gälla på privatsjukhus där inte det vanliga EU-kortet gäller. Kontakta ditt försäkringsbolag eller SOS international för godkännande av privatsjukhus.

Hör med ditt försäkringsbolag hur de kan hjälpa dig och vad som mer ingår i din försäkring innan du reser iväg.

Det finns även försäkringsbolag som specialiserat sig på försäkringar med husvagnar och husbilar för längre vistelsetider än 45 dagar.

Det är oftast hemförsäkringen som står för antal dagar med husvagn och husbil. Har du ingen hemförsäkring bör du teckna en separat reseförsäkring. Bland annat Caravan Försäkring har en försäkring för vistelse upp till 90 dagar om den är tecknad tillsammans med hemförsäkring. ■

Trafikförsäkringen gäller automatiskt i dessa länder:

Andorra, Belgien, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Island, Italien, Kroatien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Malta, Montenegro, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Schweiz, Serbien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

I dessa länder måste du ha ett grönt kort som bevis på att ditt fordon är trafikförsäkrat:

Albanien, Azerbajdzan, Iran, Marocko, Moldavien, Nordmakedonien, Tunisien, Turkiet och Ukraina.

trafik teknik trygghet

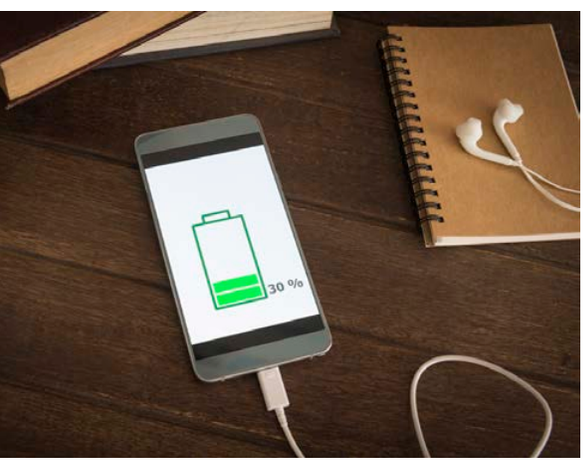

ÖNSKAT AV LÄSARE

Information i ämnet önskat av vår medlem Sören Andersson, CC 65659.

Litiumbatterier och energitäthet

Litiumbatterier eller litiumjonbatterier, används i dag till en stor mängd olika ändamål. Allt ifrån flygplan och fordon till datorer och telefoner. Men vad är ett litiumbatteri?

TEXT: **ARNE JÖRKLUND**

Litium är ett vitskimrande grundämne som är mycket lätt, densiteten är < 1 , och som har visat sig vara bra till batterier.

Det finns två typer av litiumjontekniker. Litiumkoboltoxid (LiCoO2) och litiumjärnfosfat (LIFePO4). Skillnaden är vilken metall som används till katod vid tillverkningen av batteriet. Kobolt eller alternativ metall.

Båda alternativen ger en hög energitäthet som är en av fördelarna med litiumbatterier. Det finns dock en viktig skillnad när det gäller säkerhet. Litiumkoboltoxidbatterier kan ibland bli varmare än de borde, så kallad termisk överbelastning på grund av ett internt fel av något slag. Den kemiska reaktionen går då så snabbt att värmen inte hinner avledas och batteriet kan fatta eld eller, i värsta fall, explodera.

Litiumjärnfosfatbatterier anses dock ha en något lägre energitäthet men är också mindre benägna att reagera på termisk överbelastning även om det fortfarande är möjligt att det fattar eld eller exploderar.

Fördelar med litiumbatterier:

- Högre energidensitet än bly både när det gäller vikt och volym. De är därför både mindre och lättare än blybatterier med motsvarande kapacitet.
- Har betydligt lägre självurladdning och kräver därför mindre underhållsladdning.
- Tar emot laddning på ett effektivare sätt och laddas därför snabbare.
- Litiumbatteriers nominella kapacitet kan praktiskt utnyttjas till 80–90 procent utan att deras livslängd försämras.
- Litiumbatterier har relativt lågt inre motstånd, även vid låg laddningsnivå, och kan kan leverera höga strömuttag utan betydande spänningsfall.
- Kvarvarande kapacitet går att mäta med stor precision.

Nackdelar med litiumbatterier:

- De är avsevärt mycket dyrare än blybatterier med samma kapacitet.
- En felaktig installation eller felaktig skötsel kan förstöra batterier och mycket annat.

Att ersätta blybatterier kräver därför god kunskap och kännedom om produkten. För att uppnå maximal livslängd, kapacitet och bästa funktion är rätt laddare viktig till litiumbatteriet. Det är saker som laddspänningar, strömstyrka och laddningstid som måste stämma samt att laddaren är säker och pålitlig.

Du skall alltid ha en laddare som är anpassad för litiumbatterier. Du bör även hålla dig till laddarens och batteriets rekommenderade anvisningar.

Är tanken att koppla ihop litiumbatteriet med husbilens generator blir det mer att tänka på och framför allt om du tänker koppla ihop startbatteri och bodelsbatteri.

Generellt ska man se till att batteriet är försett med ett batterihanteringssystem, BMS som övervakar och kontrollerar de enskilda cellerna i batteriet och skyddar dom från skador.

Viktiga funktioner för ett BMS-system:

- Överbelastningsskydd
- Djupurladdningsskydd

- Överspänningsskydd
- Aktiv cellbalansering
- Laddningskontroll
- Termiskt cellskydd
- Skydd mot kortslutning

Fritidsfordon

De flesta fritidsfordon har manöverpaneler som utnyttjar batterispänningen som ett mått på laddningsnivån i batteriet. Glöm detta då ett litiumbatteri levererar energi med samma spänningsnivå från fulladdat tillstånd tills att batteriet stängs av för att undvika djupurladdningskador.

Du bli alltså inte förvarnad om att energin i batteriet snart tar slut genom att iaktta manöverpanelen i fordonet. I stället har en del batterileverantörer löst detta genom att via en applikation som laddas ner till en smartphone för att övervaka laddningsstatus med mera i telefonen.

Nyare fritidsfordon som kan beställas med litiumbatterier som tillval har oftast en mätshunt installerat på batteriet som är kopplad till manöverpanelen för att på så vis räkna ut hur mycket energi som finnas kvar i batteriet. Man mäter då all förbrukning som lämnar batteriet och som kontinuerligt jämförs med litiumbatteriets totala kapacitet.

All denna information måste leverantören av litiumbatteriet kunna svara på då det finns så många olika tekniska lösningar som kan skilja sig en hel del mellan olika leverantörer och olika typer av litiumbatterier. Lika viktigt är att till leverantören av litiumbatteriet uppge vilka betingelser som batteriet förväntas att arbeta i så att rätt typ av batteri kan väljas. ■

Frågor

Har du en fråga eller något du vill veta mer om inom trafik, teknik eller trygghet?
Ställ din fråga på vår webbsida
www.caravanclub.se/fragor

Arne Björklund

Johan Dali

Börje Svärdström

Jan-Ove "Joe" Eriksson

Mats Berndtzon

Björn Söderberg

Frågor besvaras av våra kunniga personer i vår teknik-, trafik- och trygghetskommitté. Svaren kan ges i Fritidsmagasinet Caravan, på vår webbsida och i sociala medier. Alla frågor kommer kanske inte att kunna behandlas och är det av karaktären att svaret redan finns i Camping- och trafiksäkerhetsguiden eller i vår campingskolas avsnitt kan kommitten anse att frågan redan är besvarad.

EUROPEISK
KAPELL &
TÄLTTVÄTT AB
Tel. 040-18 18 08
www.kapelltvatten.se
VI ÖVERSÄNDER FÖRBETALD FRAKTSÄCK.
10% rabatt på Tvätt, Impregnering samt
en konditionsbesiktning av tältet.
Uppge ditt medlemsnummer vid beställning